

Eettinen pähkinä

Minkälaisia huumausainelääkkeiden toimittamisvälejä pitäisi noudattaa?

Kysymys: Asiakkaallemme on kirjoitettu kaksi eri vahvuista metyylifenidaattivalmistetta: Concerta 18 mg ja Concerta 54 mg. Asiakkaalla on lääkärin lupa yhteensä 72 mg päiväänokseen. Reseptit on kirjoitettu kokonaismäärälle 4x30 tablettia ilman toimitusvälirajoituksia. Reseptejä ei ole iteroitu. Olemme tähän asti toimittaneet lääkkeet aikaisintaan sinä päivänä, kun Kela ne korvaa: esimerkiksi jos 28.1.21 on toimitettu 30 tablettia, on seuraava Kelan hyväksymä toimituspäivä 20.2.21

Vastaus: Fimea velvoittaa apteekkeja seuraamaan huumausainelääkkeiden toimitusvälejä varmistaakseen lääkkeen oikean ja turvallisen käytön. Tämä edellyttää keskustelua asiakkaan kanssa, jos hän hakee huumausaineeksi luokiteltua lääkettä selvästi aikaisemmin kuin olisi tarpeen edellinen hakuajan kohta huomioiden. Jos asiakkaalla ei ole antaa järjellistä syytä, vaan hän alkaa opastamaan apteekkihenkilökuntaa säädöksistä ja ostaa samalla neula+ruisku-setin, edesauttaa se väärinkäytösepäilyn syntyä.

Tiedetään, että ADHD-lääkkeitä käytetään päihtymistarkoituksessa väärin ja laillisesti reseptillä hankittuja lääkkeitä kaupataan toisille. Tämän reitin estämisessä apteekkeilla voi olla ratkaiseva rooli, joten väärinkäytösepäilyihin puuttuminen on tärkeätä. Eettisen ohjeen nro IX mukaan farmaseuttinen henkilökunta edistää lääkkeiden oikeaa ja turvallista käyttöä ja pyrkii ehkäisemään niiden väärinkäyttöä. Kun väärinkäytön mahdollisuus on ilmeinen, pitäisi harkita toimittamisesta kieltäytymistä, kunnes edellinen lääke-erä on lähempänä loppumista. Apteekilla on velvollisuus tarkistaa enimmäisannokset, ja jos näistä on epäselvyyttä, on sekin yksi syy ottaa lääkäriin yhteyttä.

Lääkärin kanssa pitäisi keskustella havainnoista ja tarpeesta laittaa reseptiin ostorajoituksia. Mahdollisimman yksiselitteiset ja helposti tul-

(ilman viikon koronajoustoa). Asiakas nyt kuitenkin ”opettaa” meitä, että jos hän haluaa ostaa lääkkeet ilman Kela-korvausta lääkkeestä, hänellä on oikeus ostaa Concertat milloin tahansa ilman, että apteekki puuttuu toimitusväliin, koska lääkäri ei siihen ole reseptiä kirjoittaessaan puuttunut. Kun asiakas on reseptilääkkeensä saanut, hän ostaa samalla vielä päivystyspakkauksen (neulat+ruiskut). Mikä tässä olisi oikea ja eettinen toimintatapa apteekissa?

kittavat reseptit olisivat kaikkien etu. Asiakkaalle voi todeta, että Fimean toimittamismääräyksen mukaan apteekki ei voi toimittaa lääkettä edes ei-korvattuna, ennen kuin on keskustellut lääkkeen määränneen lääkärin kanssa. Johdonmukainen toiminta väärinkäytösepäilyissä vähentää vastaavia yrityksiä jatkossa.

Herättikö kannanotto ajatuksia tai mielipiteitä? Lähetä postia neuvottelukunnalle.

Ammattieettiselle neuvottelukunnalle voi lähettää kannanottopyyntöjä apteekkitoimintaan liittyvistä eettisistä kysymyksistä (info@apteekkariliitto.fi). Neuvottelukuntaan kuuluvat TT, yliopistonlehtori **Janne Nikkinen** (puheenjohtaja), farmaseuttinen johtaja **Charlotta Sandler** (pääsihteeri), proviisori **Johanna Salimäki** (sihteeri), apteekkari **Sari Eerikäinen**, apteekkari **Leena Penttilä**, proviisori **Johanna Kaasinen** ja farmaseutti **Kirsi Kotokorpi**.